

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksen mukaan lakia muutettaisiin siten, että kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I. Ehdotetut muutokset nostaisivat kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön veron monikymmenkertaiseksi nykyiseen verrattuna.

Vastustamme esitystä, sillä veroluokan nosto heikentäisi kaivostoiminnan ja datakeskusten toimintaedellytyksiä ja vaarantaisi tulevia investointeja niin Lapissa kuin koko Suomessa. Esitetty muutos verotukseen ei ole Suomen kansantalouden kannalta kokonaisuudessaan kannatettava. Esityksessä arvioidaan valtion saamiksi lisäverotuloiksi 58 miljoonaa euroa vuodessa. Tällä veronkorotuksella kuitenkin vaarannetaan useiden miljardien eurojen investointien toteutuminen, tuhannet uudet työpaikat sekä lyhennetään jo toimivien kaivosten elinkaarta. Verotuksen korottamisella ei siten tosiasiallisesti saavuttaisilla tavoiteltua hyötyä.

Lapissa on toiminnassa kolme Euroopan mittakaavassa merkittävää kaivosta. Kaivostoiminnan ja louhinnan liikevaihto Lapissa 2024 oli 850 miljoonaa euroa ja suora työllisyys noin 2120 henkilötyövuotta. Kaivostoiminnan verojalanjälki Lapissa on merkittävä ja kaivosyhtiöt ovat maakunnan suurimpien yhteisöveron maksajien joukossa. Kaivostoiminta Suomessa on lisäksi laajan arvoketjun alku. Mineraalisektori, joka sisältää niin malminetsintävaiheet, kaivostoiminnan sekä näihin liittyvän palvelu- ja alihankintatoiminnan sekä metallien jalostuksen, on keskeinen elinkeinoelämän ja aluetalouden tukijaloista.

Nyt toimivien kaivosten lisäksi Lapissa on suunnitteilla useita kaivoshankkeita. Arviomme mukaan Lapin kaivossektorin potentiaaliset investoinnit seuraavan kymmenen vuoden ajalle nousisivat yli

viiteen miljardiin euroon. Pohjoiseen on suunnitteilla myös datakeskusinvestointeja, jotka uhkaavat nyt pysähtyä.

Esityksen vaikutusten arviointi puutteellista

Näkemyksemme mukaan esityksen vaikutukset on arvioitu ylimalkaisesti ja puutteellisesti. Kustannusten nousu vaikuttaa suoraan toimivan kaivoksen kannattavuuteen ja sen vuoksi lyhentää kaivoksen elinkaarta. Tämä puolestaan vähentää henkilötyövuosia ja verokertymää. Tämänkaltaiset mekanismit on vaikutusten arvioinnissa jätetty kokonaan huomiotta.

Esityksessä ei huomioida riittävällä tavalla sen negatiivisia vaikutuksia Suomen investointiympäristöön ja tulevien investointien toteutumiseen. Investointien määrä riippuu suoraan niiden kannattavuudesta. Sähköveron merkittävä korotus heikentää dramaattisesti niin datakeskusten kuin kaivostoiminnan investointien kannattavuutta nostamalla operointikustannuksia. Suomen kilpailukyvyn kannalta investointien toimintaympäristön ennustettavuus ja johdonmukainen elinkeinopolitiikka on kriittisen tärkeää. Poukkoilevat veromuutokset heikentävät Suomen mainetta vakaana investointiympäristönä. Suomi on systemaattisesti tavoitellut esimerkiksi datakeskusinvestointeja. Tätä työtä ei tulisi vesittää nopeilla veropäätöksillä, joiden vaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu.

Sähköveron korotus on Suomen hiilineutraaliustavoitteiden vastainen. Datakeskusten tuottamalla hukkalämmöllä voidaan korvata fossiilisten polttoaineiden käyttöä esimerkiksi kaukolämmöntuotannossa. Datakeskusinvestointien pysähtyessä myös hiilineutraaliin kaukolämmön tuotantoon siirtyminen on vaarassa.

Esitys ei näkemyksemme mukaan ole kasvuriiheen soveltuva toimi. Se ei myöskään ole hallitusohjelman mukainen ja on ristiriidassa myös EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen ja kansallisen mineraalistrategian kanssa. Mineraalistrategian tavoite oli tehdä Suomesta kriittisten raaka-aineiden eurooppalainen avaintoimija ja houkutteleva investointiympäristö ja keskeisinä toimintaperiaatteina on mainittu esimerkiksi ennakoitavuus ja vakaa toimintaympäristö.

Pyydämme huomioimaan, että sekä datakeskukset että kaivostoiminta ovat myös tärkeä osa Suomen huoltovarmuutta. Datakeskuksen turvaavat yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömiä digitaalisia palveluja Suomessa ja kaivostoiminnan kautta taas vähennetään riippuvuutta esimerkiksi Kiinan tuottamista mineraaleista.

Ehdotuksemme

Lapin kauppakamari ehdottaa, että hallitus vetää esityksen takaisin ja budjettivajeen kattamiseksi etsitään toimia, jotka eivät heikennä Suomen kilpailukykyä ja kasvua. Lisäksi esitämme, että datakeskukset ja kaivostoiminta pidetään edelleen teollisuuden sähköveroluokassa II.

Lopuksi toteamme, että esityksen äärimmäisen lyhyt lausuntoaika ei ole hyvien menettelytapojen mukaista. Liian lyhyt lausuntoaika vaarantaa lausuntomenettelyn uskottavuuden asian valmistelussa.

Baas Hanna
Lapin kauppakamari